

ODŁĄCZYĆ SIĘ (67) *vb pf*

W inf -łącz- (4), -łącz- (4); -łącz- *KromRozm III, WujJud, ActReg*; -łącz- *OpecŻyw, CzechEp, NiemObr*, -łącz- : -łącz- *CzechRozm (1:1)*. ◇ *W pozostałych formach* -łącz-

się (39), *się* (28).

o jasne.

inf odłączyć się (8). ◇ *fut 3 sg* odłączy się (8). ◇ *3 pl* odłączą się (1). ◇ *praet 2 sg m* odłączyłeś się (1). ◇ *3 sg m* odłączył się (8). ◇ *n* odłączyło się (1). ◇ *1 pl m pers* odłączyliśmy się (1). ◇ *2 pl m pers* -ście się odłączyli (2). ◇ *3 pl m pers* odłączyli się (15), są się odłączyli (1) *LibMal*. ◇ *plusq 3 sg m* był się odłączył (2). ◇ *imp 2 sg* odłącz się (1). ◇ *2 pl* odłączcie się (4). ◇ *3 pl* niechaj się odłączą (1). ◇ *con 3 sg m* by się odłączył (2). ◇ *f* by się odłączyła (1). ◇ *2 pl m pers* byście się odłączyli (1). ◇ *3 pl m pers* by się odłączyli (2). ◇ *con praet 1 sg m* bych się był odłączył (1). ◇ *impers praet* odłącz(o)no się (1). ◇ *part praet act* odłączywszy się (5).

Sł stp s.v. odłączyć, Cn, Linde hrak.

1. Przestać być razem; separari *HistAl, Vulg, PolAnt*; *segregare se, segregari* *Miech*; *abalienari, disparari, separare se* *PolAnt*; *discedere, subtrahere se* *Vulg (36)* :

Przen [od kogo, od czego] (2) :

a) Sprzeniewierzyć się Bogu (1) :

Zwrot: »odłączyć się od Pana« (1): gdyż już wiesz iako jest frogie dokończenie káždego tákiego/ który się odłączywfyzy od Páná fwego/ szuka sobie Páná inego. *RejPos 220*.

b) Przestać postępować jak ktoś (1) :

Zwrot: »co nadalę się odłączyć« (1): A ząwždy bych się był rad od obyczáiw zlóćiwych ludzi co nádáley odłączył. *RejPs 22*.

a. Pójść inną drogą, oddalić się od towarzyszy; zablądzić [od kogo] (5) : *MiechGlab 12*; trzi mylye od poznanya záfchedfchi wkołtrzyne od nych ísa ízyą odlaczili. *LibMal 1548/146*; Olbracht w oney ciemney nocy odłączył się od swoich/ między wfarze thráfił *BielKron 397*; *HistRzym 29*.

W porównaniu (1): Potym w inne błędy iako to bywa gdy owcá od páłterzá się odłączy záfzli *SkarJedn 305*.

b. Stanąć osobno, w pewnym oddaleniu (2) :

odłączyć się od czego (1): *Leop Num 16/24 cf Szereg*.

Zwrot: »odłączyć się na [którq] stronę« (1): Niechay się Perfowie odłączą na iednę ítronę/ á Macedonowie y Grekowie ná drugą [*Persae per unam partem et Macedones et Greci in aliam separentur*] *HistAl G6v*.

Szereg: »odłączyć się a odstąpić« (1): I rzekł Pan do Moizeffá: Przykaż wfyfłtkiemu ludu/ że się odłączy / á odstąpi od namiotow [*ut separentur a tabernaculis*] Chore/ Datáná/ y Abironá. *Leop Num 16/24*.

c. Zacząć żyć osobno; opuścić kogoś [w tym: od kogo, od czego (5)] (6) : *OpecŻyw 47v*; Rzekł tedy Pan do Abrámá (gdy się był Lot już odłączył od niego) Podnieś oczy swe *BibRadz Gen 13/14*; A iefliby się odłączyła [żona od męża]/ niechayże trwa bez małżeńftwá *WujNT 1.Cor 7/11*.

Zwrot: »co dalej się odłączyć« (1): iż kto chce wiernie służyć milemu bogu/ [...] nemá przemysłkatz między przyrodzonyni ani przyjacielmi/ ale tzo dalej ma się odłączyć od nich. *OpecŻyw* [34].

»od towarzystwa [czyjego] się odłączyć« (1): *GliczKsiąż* L3 *cf Szereg*.

Szereg: »oddalić się i odłączyć« (1): kędy się ten może nauczyć/ który się od towarzystwa ludzi [...] oddali y odłączy. *GliczKsiąż* L3.

Przen (1) : O synu moim miły/ odłączyłeś się od matki twojej przez śmierć krzyżową *OpecŻyw* 156v.

d. Wyodrębnić się jako samodzielna grupa (3) :

odłączyć się od czego (1): Tedy oni bracia odłączyli się od głównej hordy Zawółkiej y poczęli mieszkać przy zamku Saray *MiechGlab* 75.

odłączyć się z kogo (2): Z których Iuhrow trzy tyfiące odłączyli się zostali w Zalesiu *MiechGlab* 58; Z tychże Wolgarow [...] drugi się narod Rułki odłączył/ którzy w tych krainach/ które dziś Wołhyniem zwiemy ofiedli *StrykKron* 105.

e. Zerwać stosunki (14) :

odłączyć się od kogo, od czego (11): *RejPs* 184; *Leop* 2. *Cor* 6/17; *BibRadz* 1. *Mach* 11/53; Odłączył się oćiec od syna/ a syn od ojców/ matka od córki/ a córka od matki/ swiękra od niewiastki swej/ a niewiastka od swiękry swej. *BudNT Luc* 12/53, *Gal* 2/12; To wiem iż trzeba [...] od swiętów/ abo od narodu złośliwego odłączyć się *CzechRozm* 259, 230v; *CzechEp* 336; *ActReg* 79; A opowiedamy wam bracia w imię Pana naszego Iesu Chrysta/ iżbyście się odłączyli od każdego brata nieporządnie chodzącego *WujNT* 2. *Thess* 3/6, s. 402 marg.

Szeregi: »odstąpić i odłączyć się« (1): Bo przedzwy niż przyšli niektorzy od Iakoba/ z pogány spolem iadał/ a gdy przyšli/ odstąpił y odłączył się (od) nich [*subduxit et separavit se ipsum*] *BudNT Gal* 2/12.

»wynieść i odłączyć się« = *exire et separari Vulg, PolAnt* (3): *Leop* 2. *Cor* 6/17; Dlatego wyjdźcie z pośrodku ich [*Babilonu*]/ y odłączcie się/ mowi pan/ a nieczyłtego nie dotykajcie się *BudNT* 2. *Cor* 6/17; *NiemObr* 12. [*Zawsze przekład tego samego tekstu*]

Przen (2) :

Zwrot: »daleko, co nadal się odłączyć« (1:1): iśćiem zawnždy miał w wielkiej nienawości ludzi złościwe/ a bardo bych rad aby się odemnie co nadal odłączyli *RejPs* 184; A którzy [*przyjaciele i bliźni*] podle mnie byli/ daleko się odłączyli *LatHar* 163.

f. Przestać stanowić jedność [od kogo, od czego] (4) : Abowim nymozę być żaden człowiek od ciał odłączyć/ iżeby się zarazem y od głowy nym odłączył. *KromRozm III* F5v; Myć wierzymy/ że Pan Chrystus po Zmarłych wstaniu iuz więcej nie vmiera/ ani Ciało jego się od niego samego odłączyć nie może: iakoż się nigdy nieodłączyło *WujJud* 172.

2. Odstąpić od jedności; abalienari Vulg; dividi, separare se PolAnt (29) :

odłączyć się od czego (2): W ten czas dwa młodzieńcy wrodziwi Strułowicowie Szczyfny a Iurek/ odłączywszy się od wojska/ szli w koczactwo *BielKron* 402v; odłącz się od marnej tłuszczy światła tego *RejPos* 206v.

odłączyć się do kogo (1): Też (niektorzy) z Gadytow odłączyli się do Dawida *BudBib* 1. *Par* 12/8.

a. O jedności religijnej (25) : Odłzciepiency lepák/ iż wyfzli z kościołá/ y dobrowolnie fię łámi odłaczyli/ przetoż ich tám [na sądzie ostatecznym] odłaczać nie będzie potrzebá. *WujNT* 108.

odłaczyć się od kogo, od czego (20): *KromRozm I* O2v; *KromRozm III* O4v; *KrowObr* 186; *RejPos* 124v; *WujJud* 5v; *WujJudConf* 15; Drudzy záfię áby nie rzeczono że fię odłaczyli od prawdziwego nabożeńftwá/ według obyczáyu w dni Páńfkye íchodzą fię ku ípráwám fwiętyým *RejPosRozpr* c4; *RejPosWstaw* 143v; *SkarJedn* 335; Ktokolwiek fię odłaczył od prawdy y náuki Chriftuſowey y Apoſtołfkiey [...] ten ieſt heretykiem y Antychriftem: I.M.X.K. z Kátholiká fwą od niey fię odłaczył *CzechEp* 359; *NiemObr* 58; *WujNT* 375. *Cf Zwroty*.

odłaczyć się do czego (1): vyzrałem oyce wálze/ á oni przyfzli do Bahál-pehorá/ y odłaczyli fię do záwftydzenia [= do kultu bóstw pogańskich] *BudBib Os* 9/10.

odłaczyć się ku czemu (1): wſzyfcy ktorzy fię odłaczyli z poſtronnych narodow ku Zakonowi Bożemu *BibRadz 2.Esdr* 10/28.

odłaczyć się na co (1): widziałem oyce ich: á oni weſfli do Beelfegorá/ y odłaczyli fię ná poháńbienie [= do kultu bóstw pogańskich] *Leop Os* 9/10.

W przeciwstawieniu: »przystać ... odłaczyć się« (1): [Modlił się nie] zá te ktorzy do nich/ ábo do zborow ich náuk przyſtáli: á od Apoſtołfkich kościołow fię odłaczyli. *WujNT* 375.

Zwroty: »od, z jedności się odłaczyć« [szyk zmienny] (5:1): *KromRozm I* O3; ábowiem odłzciepiencem być nic inſzego nieieſt/ iedno kiedy fię kto odłaczy/ od iedności kościołá Swiętego krzeſcójánfkiego/ y nowá ſektę iáką poſtánowi. *KrowObr* A4v; że nikt przed Bogiem żyw być niemoże/ áni zbáwienia doſtąpić/ kto fię od iedności y od prawdy kościołá Bożego odłaczy. *WujJudConf* 137v; *SkarJedn* A8v, 212; Z ktorego [kościola] iedności ktorzyby fię odłaczyli zowie ich indziefy [...] fynámi oderwánia ku zátráceniu *PowodPr* 29.

»od ſpołeczności się odłaczyć« (2): *WujJud* 137v; iż nigdzie dobrze nie wierzono/ gdzie fię od powſzechney ſpołeczności odłaczono. *ReszPrz* 27.

Szeregi: »odłaczyć się a oddzielić« (1): czemuſcie fię od nas odłaczyli/ á od iedney głowy ſwoiey od nawyżfzego Káplaná oddzielili? *SkarJedn* 335.

»oderwać się i odłaczyć« (1): Wiedzcieſz o tym żeſcie fię łámi od tey ſpołeczności ſwiętych oderwáli/ y odłaczyli *WujJud* 137v.

»odłaczyć się i odjąć« (1): zádawáiac im tho/ iákoby fię oni od poſłufzeńftwá Rzymfkiego Biſkupá odłeczyć/ y gwałtem odiać mieli *NiemObr* 58.

W przen (3) : ktorzy [mnifzy] fię od owiec Páná Kryfтуſowych odłaczyli/ ktore ſlucháią głófu Kryfthuſá páfterzá nawyſfſzego/ á náczynili ſobie inſzych páfterzow/ Dominikow/ Fránciſfkow/ Bárnádynow *KrowObr* 186; *RejPos* 124v; Bo oni [Luter i Kalwin] ludźmi bywſzy/ á od trzody powſzechnych Doktorow fię odłaczywſzy/ pokátná á iádowitá náuká ludziefie pozarázáli. *WujJud* 5v.

b. O jedności politycznej [od czego] (1) :

W przeciwstawieniu: »odłaczyć się ... przystać« (1): [...] powiádáiac iż Xiążę Opolſkie y inſze Xiążęta Śląſkie/ ponieważ fię od Korony Polſkiey odłaczyli/ á do Czechow [...] przyſtáli/ nie byli godni tey wczciwoſci *StryjKron* 427.

3. Powstrzymać się od czegoś (2): Quod se ab hoc refractoriolo iudiciali dicendi genere abiunxerint, Iż się odłączyli/ etc. *Mącz* 177d.

odłączyć się od czego (1): Mow do Aharona y do synow iego/ że się odłączą od świętych (podarkow) synow Izraélowych [*separentur a sanctitatibus filiorum Israel*] aby nie [plugawali imienia świętego moiego *BudBib Lev 22/2*.

Synonimy: 1. oddalić się, oddzielić się, odejść, odnieść się, odstąpić; 2.a. odstąpić, odszczepić się.

Formacje współrdzenne cf ŁĄCZYĆ.

Cf ODLĄCZENIE, ODLĄCZENIE SIĘ

ZZa